

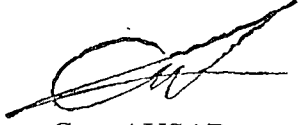

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

50188

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Ömer Bolat tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 30.09.2026

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Anayasa Madde – 160; “Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

(Ek üçüncü fıkra: 29/10/2005-5428/2 md.) Mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.”, şeklindeki hükmü çerçevesinde düzenlenen 6085 sayılı Sayıştay Kanununa göre Sayıştay, kamuda hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde, kamu idarelerinin etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak çalışması ve kamu kaynaklarının öngörülen amaç, hedef, kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak elde edilmesi, muhafaza edilmesi ve kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapılacak denetimleri, sorumluların hesap ve işlemlerinin kesin hükme bağlanmasını ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yerine getirilmektedir.

Bu kapsamda Ticaret Bakanlığı 2025 Yılı Denetim Raporu hazırlanmış ve kamuoyu bilgisine sunulmuştur. Söz konusu Raporda, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” başlığında, Bakanlığın iş ve işlemlerine ilişkin bazı bulgular tespit edilmiş ve öneriler sunulmuştur.

Bu bağlamda;

1. “Uzun Vadeli ve Vadesi Geçmiş Alacakların 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında İzlenmesi”, bulgusuna ilişkin, Raporda “120 Gelirlerden alacaklar hesabında dönemsellik ilkesine aykırı olarak geçmiş yıllara ait olup tahsil süreci tamamlanmamış alacakların izlenmeye devam edildiği görülmüştür. Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Temel Kavramlar” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde dönemsellik ilkesi gereğince kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı belirtilmiştir.”, tespitine yer verilmiş ve devamında “Yapılan incelemede, 120 Gelirlerden alacaklar hesabında, bir yılı aşkın süredir herhangi bir işlem yapılmaksızın bekleyen gelir tahakkuklarının bulunduğu tespit

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

50188

edilmiştir. 2020 yılından 2025 yılına kadar, 120 Gelirlerden alacaklar hesabının incelenmesinde, bir önceki yıldan devreden borç bakiyelerinin her yıl artarak devam ettiği görülmüştür. 120 Gelirlerden alacaklar hesabının bakiyesindeki bu artış, beyanname sayısındaki artışla açıklanamayacak kadar yüksektir.” Bu hususta ilgili muhasebe hükümleri dikkate alınarak gerekli düzeltmelerin yapılmamasının gerekçesi nedir?

2. “Bakanlığa Ait Bazı Faaliyet ve Gelirlerin Protokolle Devredilmesi”, Bakanlık tarafından, kendi görev alanına giren yükleme, boşaltma, nakletme, elleçleme, ambarlama, tartım ve benzeri hizmetleri ve bu hizmetler karşılığı elde edilen gelirleri toplama yetkisinin, protokollerle süreli veya süresiz olarak özel firma, sanayi odaları, borsalar, organize sanayi bölgesi, il özel idaresi vb. kuruluşlara devredildiği görülmüştür.”, tespitine yer verilmiş ve devamında “Yapılan incelemede 2001 ila 2024 yılları arasında 50 adet gümrük müdürlüğünde, 2008 yılından önce herhangi bir yasal bir dayanağı olmadan, 2008 yılından sonra ise mevzuatta belirtilen yap-işlet-devret modeline uyulmadan, ihale yapılmadan, ön yapılabilirlik etüdü olmadan, gümrük binası gibi belirli sabit maliyetlerin ya da işletme maliyetlerinin karşılanması gibi birbirinden farklı edinimler içeren protokollerle 7 adedi süresiz olmak üzere, döner sermaye tasfiye işletme müdürlüklerinin bir takım hizmetlerini gördürme ve bunlara bağlı gelirleri tahsil etme yetkisinin çeşitli kuruluşlara devredildiği görülmüştür. Ayrıca söz konusu devire ilişkin girişilen taahhüt, gerçekleşme, güncelleme, edinilen varlık ile üstlenilen yükümlülükler ve kamu hizmetinin sunumuna ilişkin işlemlerin muhasebe kaydı da bulunmamaktadır. Söz konusu Protokoller incelendiğinde, protokollerin genellikle 5 ila 11 maddeden oluştuğu, dayanak maddesinin bulunmadığı ve şirketlerin sözleşme kapsamında yerine getirmeleri gereken yükümlülükleri yerine getirmemesi durumunda idarenin uğrayacağı zararın tazminine ilişkin hükümlerin yer almadığı görülmüştür.”, bu bağlamda, Bakanlığın döner sermaye tasfiye işletme müdürlüklerinin anılan hizmetleri gördürme ve bunlara bağlı gelirleri tahsil etme yetkisini mevzuatın cevaz verdiği usulde devretmesi ve bu devirlere ilişkin işlemlerin muhasebeleştirilmesi hususunda karşılaşılan söz konusu sorunların gerekçesi nedir?
3. “Ek Karşılık Primi Hesaplamalarında Hata Bulunması ve Ödemelerde İlgili Muhasebe Hesaplarının Kullanılmaması”, bulgusuna ilişkin Raporda, “Döner sermaye tasfiye işletme müdürlüklerinde; personelin göreve başladıkları tarihe itibar edilmeden tüm personele aynı matrah üzerinden ek karşılık primi ayrıldığı ve ilgili muhasebe hesapları kullanılmadan doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.”, tespitine yer verilmiş ve devamında “Yapılan incelemede, İşletmede çalışan kapsam dâhilindeki 161 personelin 5434 sayılı Kanun’a göre, 464 personelin ise 5510 sayılı Kanun’a göre sosyal güvenlik işlemleri yürütülüyor olmasına rağmen, ek karşılık primi hesabında, tamamı için %20 oranında kurum karşılığı ayrılıyormuş gibi hareket edilerek, %20 tutarına ilişkin ayrılan prim ödeneklerinin % 20’sinin ek karşılık olarak belirlendiği anlaşılmıştır. Oysa 5510 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten önce göreve gelen kapsam dâhilindeki kişiler için toplam ödeneğin %20’sinin %20’si, 5510 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten sonra göreve gelen kapsam dâhilindeki kişiler için toplam ödeneğin %18,5’ unun %20’si tutarında ek karşılık primi ayrılması gerekmektedir. Bu itibarla, ek karşılık primi

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

50188

giderlerinde tahakkuk fazlası ya da eksikliği oluşmaması için yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca işlem yapılması gerekmektedir.”, söz konusu incelemede tüm işletme müdürlüklerinde ek karşılık primi ödemelerinin ilgili hesap grubu ilişkilendirilmeden doğrudan gider yazılmasının gerekçesi nedir? bu hususta düzeltme yapılmasına ilişkin bir çalışma var mıdır?

4. “Döner Sermaye Muhasebe İşlem Fişlerinde Kayıtlı Tutarlar ile Eki Belgelerindeki Tutarların Uyumlu Olmaması”, bulgusuna ilişkin Raporda, “Döner sermaye gelirlerinin bir kısmına ilişkin muhasebe işlem fişi ekinde yer alan belgelerdeki tutarlar ile muhasebe kayıtlarında yer alan tutarların uyumsuz olduğu görülmüştür.”, tespitine yer verilmiş ve devamında “Yapılan incelemede döner sermaye işletmelerinin bazılarında, tartım ile ardiye gelirlerine ilişkin muhasebe işlem fişi ekinde yer alan belgelerdeki tutarların muhasebe kayıtlarından daha düşük olduğu dolayısıyla muhasebe işlem fişi eklerinin eksik olduğu tespit edilmiştir.” Tahsildar ve veznedar olarak görev yapan personel yapılan tahsilatlardan ve eki belgelerin tamlığından sorumlu olduğu hususu dikkate alınarak döner sermaye işletmelerinin tamamında gelir işlemlerine ilişkin olarak muhasebe işlem fişinde kayıtlı tutar kadar belgenin fişin ekine eklenmesi ve bu suretle muhasebe kayıtlarının doğruluğu ile izlenebilirliğinin sağlanması hususunda gerekli işlemlerin yapılmamasının gerekçesi nedir?
5. “Döner Sermaye Gelirlerinin Belgelendirilmesinde Çeşitli Eksiklikler Bulunması”, bulgusuna ilişkin Raporda, “Döner sermaye tasfiye işletmelerince, işletmelerin faaliyetlerini yürütürken, gelir getirici faaliyetler için kullanılan bazı kanıtlayıcı belgelerin mevzuatta şekil ve usul olarak belirlenmesine rağmen uygulamada kullanılmadığı, mevzuatta yer almamasına rağmen çeşitli müstakil yazılımlar aracılığı ile üretilen belgelerin kullanıldığı, aynı iş için farklı işletmelerde farklı belgelerin kullanıldığı, bazı işletmelerde kimi faaliyetler için herhangi bir belgenin düzenlenmediği ve muhasebe işlem fişi eki belgelerinin büyük bir kısmında gümrük idaresinin yetkili memurunun imzasının olmadığı görülmüştür.”, tespitine yer verilmiş ve devamında “Yapılan yerinde uygulanmada, döner sermaye işletme müdürlüklerince 2025 yılında toplam 50.492.343 TL giriş-çıkış ücreti tahsilatı gerçekleştirildiği halde hiçbir işletmede “Ek-16 Giriş Çıkış Belgesinin” düzenlenmediği, ilgili muhasebe işlem fişi ekinde söz konusu belgenin yer almadığı, bunun yerine tahsilata ilişkin dekont ve/veya makbuzun yer aldığı görülmüştür.”
Yapılan incelemelerde, döner sermaye işletme müdürlüklerince 2025 yılında toplam 164.887.981,76 TL “ardıye ücreti” tahsilatı gerçekleştirildiği, ardiye gelirinin hesaplanmasında işletmeler tarafından standart bir form kullanıldığı, ancak kullanılan bu formun mevzuat ile düzenlenmediği görülmüştür.”, bu çerçevede, her bir gelir getirici işlemde düzenlenmesi gereken belgenin mevzuat ekinde ya da ayrı bir iç düzenleme ile belirlenmesi, kullanılması, muhasebe işlem fişi ekine eklenmesi; bu belgelerin gümrük idaresinin yetkili memurunun imzasını taşıması ve müstakil yazılım ile tahsilat, takip ve belgelendirme yapılan işletme müdürlüklerinde bu işlemlerin Tasfiye Yönetim Sistemine dâhil edilmesi işlemlerinin yapılmamasının gerekçesi nedir? bu hususta bir ihmal ve kusur olduğunu düşünüyor musunuz?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA